

Eesti Ratsaspordi Liidu
**sotsiaalse
jätkusuutlikkuse
ja hobuste heaolu
strateegia**

Janika Pirel Jasmin Hirvi

Sisukord

Sissejuhatuse	3
Hobused ratsaspordis	4
Tegevuskava põhimõtted	5
Tegevuskava valdkonnad 2025–2027	6
1. Hobuste treenimine ja varustuse kasutamine	6
2. Võistluste korraldus	8
3. Spordieetika	10
4. Koostöö ja kommunikatsioon	11
Tegevuskava juhtimine	12

Eesti Ratsaspordi Liidu sotsiaalse jätkusuutlikkuse ja hobuste heaolu strateegia

Koostajad: **Tatjana Kiilo** ja **Riina Pill**

Toimetaja: **Villu Känd**

Kujundaja: **Külliki Kristianson**

Esikaane foto: **Celin Lannusalu**

Eesti Ratsaspordi Liit 2025

Sissejuhatus

Eesti Ratsaspordi Liit (ERL) edendab ratsutamise kultuuri kui jätkusuutlikku ja vastutustundlikku spordi- ja vaba aja veetmise viisi. Ratsaspordi tuleviku seisukohalt on väga oluline pakkuda individuaalsetele võimetele, motivatsioonile ja huvidele vastavaid lahendusi, siduda ratsutamise kultuur maaelu ja loodushoiuga ning väärtustada ratsaspordi ja -kultuuri panust ühiskonna arengusse ja heaolu kasvu. Ratsaspordi korraldus peab olema jätkusuutlik ja sotsiaalselt tundlik ning suutma paindlikult reageerida ühiskonnas toimuvatele muutustele.

2025. aastal kutsus ERL kokku komisjoni, et töötada välja tegevuskava Eesti ratsaspordi sotsiaalse jätkusuutlikkuse toetamiseks. Komisjon analüüsis mitmeid valdkondi, sealhulgas ratsaspordi mõju Eesti spordi- ja kultuuriruumile, selle seoseid keskkonnahoiu ja kliimapolitikaga, sotsiaalmajanduslikke aspekte ning hobuste heaolu ja spordietika küsimusi.

Komisjoni hinnangul tuleb kõige olulisemaks pidada hobuste heaolu. Ratsaspordi tulevik sõltub paljuski sellest, kas ratsaspordi kogukond suudab maandada hobuste heaoluga seotud riske ja tagada, et hobuste osalus spordis on korraldatud eetiliselt, hoolivalt ja ohutult nii hobustele kui ka inimestele. ERLi missioon rõhutabki hobuste heaolu kesket rolli, öeldes, et **hobust hoides** arendame ratsaspordi, loome võimalusi ratsaspordiga tegelemiseks kõige kõrgemal tasemel ja muudame ratsutamise populaarseks. Hobuse heaolu peab alati olema olulisem sportlikest tulemustest või majanduslikest kaalutustest.

ERLi registris oli 2025. aasta seisuga umbes **7000** hobust. Põllumajandus- ja toiduameti andmetel on Eestis kokku üle **13 000** hobuse. Igal aastal osaleb ratsaspordivõistlustel umbes **1500–1600** hobust. Kõige suurem osalus on takistussõidus: 2024. aastal osales sellel alal üle **1200** hobuse. Populaarsuselt järgneb takistussõidule koolisõit, milles osales üle **350** hobuse. Kolmevõistlusest võttis osa **130–150**, kestvusratsutamisest **120–140** ja rakendispordist **20–25** hobust.

Lisaks lööb igal aastal ERLi võistlustel kaasa üle **400** noorhobuse vanuses 4–6 eluaastat. Rahvusvahelistel võistlustel osales 2024. aastal **280** Eesti hobust (tulemused on registreeritud Ratsanetis), **343** hobust olid registreeritud Rahvusvahelise Ratsaspordi Föderatsiooni (FEI) andmebaasis vähemalt ühel spordialal.

Ka ERLi arengukava aastateks 2021–2030 toob esile kogukonna põhiväärtustena **hoolivuse ja hobuse ning sportlase ainulaadse koostöö**. Nii sportlased (sh alaealiste sportlaste vanemad), treenerid, hobuseomanikud, -pidajad ja -kasvatajad peavad seadma esikohale **hobuste vajadused, tervise ja heaolu**.

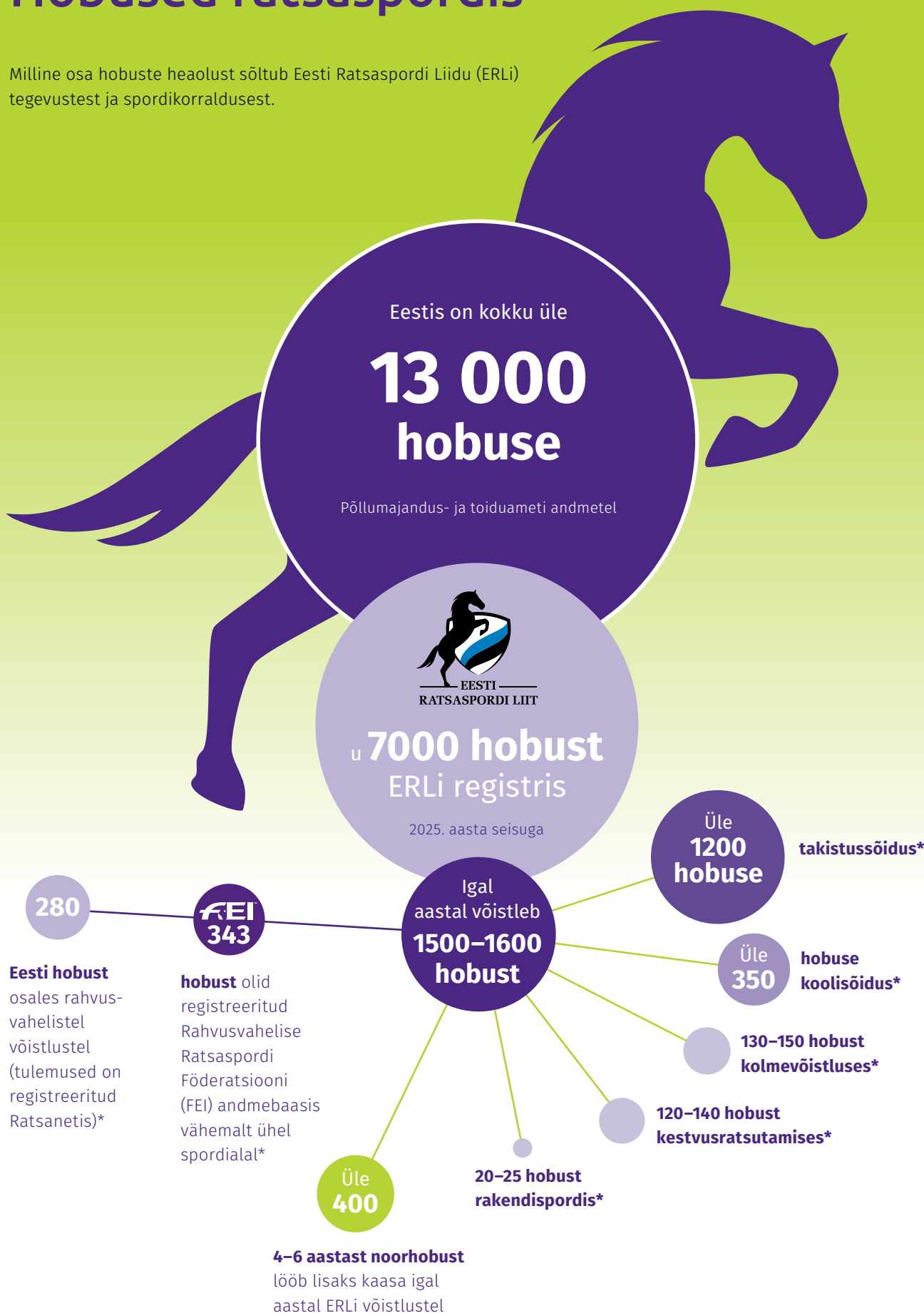
Loomade heaolu üldist kaitset reguleerivad Eestis loomapidamisnõuded, mis tulenevad Eesti ja Euroopa Liidu õigusaktidest. Lisaks on Eesti liitunud mitmete rahvusvaheliste loomade kaitset reguleerivate konventsioonidega.

Võistlusaladest kaasnevad suuremad hobuste heaoluga seotud riskid osalemisega kolmevõistlustes. ERLi andmed sanktsioonide kohta näitavad, et spordieetika küsimused vajavad erilist tähelepanu kuni 18aastaste laste ja noorte spordiürituste korraldamisel. Just selles vanusegrupis on tuvastatud palju rikkumisi. On oluline, et nii noored sportlased kui ka nende vanemad teaksid ja mõistaksid hobuste õiglase ja hooliva kohtlemise põhimõtteid ning jagaksid ausa mängu ja spordieetika väärtusi.

Seetõttu keskendub **ERLi tegevuskava aastateks 2025–2027** hobuste heaolu edendamisele, lähtudes seitsmest põhimõttest. Tegevuskava on jaotatud neljaks valdkonnaks ja kokku on planeeritud 19 tegevust.

Hobused ratsaspordis

Milline osa hobuste heaolust sõltub Eesti Ratsaspordi Liidu (ERLi) tegevustest ja spordikorraldusest.

Tegevuskava põhimõtted

Liis Ira

1. Austame hobuseid kui tundlikke ja intelligentseid loomi

Seame alati esikohale nende vaimse ja füüsilise tervise ning üldise heaolu.

2. Tagame hobustele turvalise ja toetava keskkonna

Püüame neile luua positiivseid kogemusi nii treeningul kui ka puhkeperioodil, edendades nende head elukvaliteeti.

3. Iga ratsasportlast iseloomustab hoolivus ja empaatiavõime

Kaastunne, tähelepanelikkus ja kannatlikkus peavad olema ratsutamise lahutamatu osa igal tasandil, alates baasoskuste omandamisest kuni tippspordis osalemini. Hobuseomanikul lasub kohustus tagada hobusega tegelevate spetsialistide* ohutus ja turvalisus.

4. Toetume teaduspõhisele lähenemisele

Ratsaspordi korraldus peab põhinema teadmistel ja tõendusmaterjalil järeldustel, seega kohandame oma eeskirju ja standardeid, tuginedes kvalifitseeritud spetsialistide ja rahvusvaheliste organisatsioonide nõuannetele.

5. Treenimisel arvestame hobuste individuaalseid omadusi

Iga looma vajadusi ja võimeid tuleb austada. Me ei vii hobuseid üle nende füüsiliste ega vaimsete piiride ega luba ärilistel või sportlikel eesmärkidel kahjustada nende heaolu.

6. Vastutus on ühine

Ratsaspordi sotsiaalne jätkusuutlikkus sõltub suures osas kogukonna koostöövalmidusest. Kõik ratsaspordis osalejad vastutavad ühiselt selle eest, et hobused oleksid hoitud ja nende elu väärikas.

7. Ratsaspordiorganisatsioonidel on võtmeroll eetilise keskkonna loomisel

Ratsaklubid ja -koolid ning muud spordiorganisatsioonid peavad tagama positiivse ja turvalise treeningukeskkonna, edendama ausat sporti ning kehtestama tõhusad mehhanismid väärkäitumisest teavitamiseks ja vahejuhtumite menetlemiseks.

* Näiteks veterinaarid, sepad, treenerid, ratsastajad jne.

Tegevuskava valdkonnad 2025–2027

Celin Lannusalu

Hobuste treenimine ja varustuse kasutamine

TEGEVUS

**1.1. Eetilised treeningu-
meetodid ja hobuste
kohtlemine:**
teavitustegevused ja
koolitused eetilisest ja
tõenduspõhisest hobuste
kohtlemisest treenimisel.

SELGITUS

Kuigi hobuste heaolu käsitletakse treenerite
koolituste õppekavas, leiab ERL, et sellega
peavad kursis olema ka sportlased ja hobuse-
pidajad. Koolitused peavad hõlmama ka
hobustega tegelevate spetsialistide ohutust.

Koolituste sisu peab tuginema tõenduspõhistel
kogemustel ning sisaldama positiivseid näiteid
ja edulugusid. Õppematerjalid peavad olema
avalikult kättesaadavad ja järelvaadatavad.

Sihtgrupid: treenerid, sportlased,
hobusepidajad.

TÄHTAEG

Koolituskava koostamine,
vajadusel treenerite
õppekava ülevaatamine:
2025.

Koolituste ja teavitustöö
läbiviimine: **2025–2027.**

TEGEVUS

1.2. Pidev reeglistiku ülevaatamine, jälgides muudatusi FEI ja Põhjamaade reeglites.

SELGITUS

Jälgitakse ja hinnatakse FEI 2025. a üldkogul vastu võetud regulatiivseid muudatusi järgmistes valdkondades:

- Rollkur (*hyperflexion*),
- suuliste kasutamine,
- kangsuuliste kasutamine (sh vabatahtlik kasutamine koolisõidu GP-tasemel),
- **ninarihmade** mõõtmisvahendi kasutuselevõtt (vahend saadaval FEI veebipoes),
- **kannuste** vabatahtlik kasutamine kõikidel võistlusaladel alates 2023. aastast. Eestis juba kehtestatud.

Kesk-Euroopa riikides ja Põhjamaades on kehtestatud piirangud, et **4aastased** hobused tohivad võistelda alates 1. aprillist.

TÄHTAEG

2025. a FEI üldkogu otsuste ülevõtmine riiklikusse reeglistikku **alates 2026. aastast:**

- Kaaluda **ninarihmade** mõõtmisvahendite kasutamist rahvuslikel võistlustel.
- Kaaluda **4aastastele hobustele** võistlustel osalemise **piirangute kehtestamist kuni 1. aprillini** Kesk-Euroopa riikide ja Põhjamaade eeskujul.

1.3. Ametnike koolituste ajakohastamine hobuste heaolu teemadel.

Kuigi hobuste heaolu on ERLi ametnike õppekavades juba kajastatud, on oluline teemasid regulaarselt üle vaadata ja ajakohastada. Ametnikud peavad oskama sekkuda juhtudel, kui on alust arvata, et hobune ei ole valmis soovitud tasemel võistleva.

Soovitav on uurida ka Põhjamaade koolituskogemusi ja tutvuda sealsete õppematerjalidega.

Sihtgrupp: ERLi ametnikud.

Jooksev tegevus koolituskavade ettevalmistamisel ja ülevaatamisel.

1.4. ERLi ratsakoolide tunnustamisnõuete ülevaatamine.

Ratsakoolide tunnustamisnõuded peavad rohkem arvestama hobuste heaoluga. Vajadusel tuleb ratsakoolidele pakkuda asjakohast nõustamist.

2025–2026.

Celin Lannusalu

Võistluste korraldus

TEGEVUS	SELGITUS	TÄHTAEG
2.1. Võistluste kategoriseerimine ERLi kalendris, sh korraldamisnõuete ajakohastamine.	Võistluste kategoriseerimine võiks toimuda raskusastme, osalejate arvu, auhinnaraha, edetabelipunktide jms alusel. Kõrgema kategooria võistlustel tuleb kehtestada lisatingimused, mis aitavad maandada hobuste heaoluga seotud riske. Aluseks võib võtta FEI riskianalüüsi ja Key Events Requirements 'i süsteemi.	2025. a FEI üldkogu otsuste alusel.
2.2. Kvalifikatsiooni-süsteemi arendamine.	Kvalifitseerimine tagab, et võistlusklass on vastavuses hobuse võimete ja ettevalmistus-tasemega. Seni kehtivad need tiitlivõistlustel takistus- ja koolisõidus ja kõigil tasemetel kolme-võistluses ja kestvusratsutamises. Soovituslik on laiendada kvalifikatsioonisüsteem ka takistus-sõidu ja koolisõidu rahvuslikele võistlustele.	Jooksev tegevus.
2.3. Peakohtuniku raporti süsteemi arendamine.	Peakohtuniku raportid võimaldavad koguda andmeid võistluse korraldusest ja võistluse ajal toimunud vahejuhtumite kohta. Selle süsteemiga tuleks jätkata, analüüsida regulaarselt raportites esitatud informatsiooni ja vajadusel rakendada täiendavaid kontrollimeetmeid probleemide ilmnemisel.	Jooksev tegevus. Raportite analüüs vähemalt kord aastas enne eeskirjade ülevaatamist.

TEGEVUS	SELGITUS	TÄHTAEG
2.4. Veterinaaride kaasamine ja varustuse reguleerimine võistlustel.	Oluline on hobustele spetsialiseerunud veterinaaride kaasamine võistlustel. Kaaluda võiks ka veterinaari kohustusliku varustuse määratlemist, mis võimaldaks vajadusel kohest sekkumist ja esmaabi andmist.	Otsused 2026. a regulatsioonides.
2.5. Ametnike ja veterinaaride volituste ajakohastamine.	Reeglistikku tuleks ajakohastada vastavalt muudatustele FEI reeglites, et anda ametnikele volitused hobuste heaolu ohustavate olukordade ennetamiseks ja kõrvaldamiseks.	Vastavad otsused 2026. a regulatsioonides.
2.6. Käitumisjuhendid õnnetusjuhtumite ja hobuste väärkohtlemisjuhtumite puhuks.	Vajalikud on selged juhendid, et tagada valmisolek reageerida vahejuhtumitele kooskõlas spordieetika ja hobuse heaolu põhimõtetega. Sihtgrupid: võistluste korraldajad, ERLi ametnikud ja kõneisikud, meedia (õnnetuste kajastamisel).	2026. a jooksul.
2.7. Hobuste veterinaarülevaatus tiitlivõistlustel.	Ülevaatus on vajalik hobuste heaolu ja bioohutuse tagamiseks võistlustel.	Võimalusel rakendada alates 2026. aastast.
2.8. Pisteline dopingukontroll ERLi võistlustel.	Kaaluda dopingukontrollide juurutamist ERLi võistlustel koostöös pädeva asutusega.	Rahastuse olemasolul alates 2026. aastast.
2.9. Sportlase meeskonnaliikmete vastutuse määratlemine.	Mõnel juhul on otstarbekas anda ametlikku tagasisidet lisaks sportlasele ka tema meeskonnaliikmetele (treener, isiklik veterinaar, hooldaja) või alaealise sportlase puhul lapsevanemale ka eestkostjale ja/või hobusepidajale.	Koostada analüüs ja vajadusel eeskirjade muudatused 2026. a jooksul.

Küllli Tedre-Gavrilov

Spordieetika

TEGEVUS	SELGITUS	TÄHTAEG
3.1. FEI Ratsaspordi harta (The FEI Equestrian Charter, Appendix O of General Regulations) ja hobuste heaolu tegevusjuhendi (Code of Conduct for the welfare of the horses) rakendamine.	Eesmärk on tagada, et ERLi liikmesklubid, sportlased, hobusepidajad ja -omanikud ning partnerorganisatsioonid oleksid teadlikud harta põhimõtetest ja järgiks neid. Selleks lisatakse harta tekst ERLi eeskirjade hulka. Nõusoleku tekst lisatakse rohelise kaardi ja litsentsi taotlemise vormidesse. Soovitus on lisada hobuste heaolu tegevusjuhendi põhisätted võistluste juhenditesse.	Jooksev tegevus. Võistluste juhendite põhjade uuendamine: 2026. a hooajaks.
3.2. Hobuse halva ja ebaeetilise kohtlemise definitsiooni ja sanktsioonide ajakohastamine.	FEI vaatab üle ja ajakohastab hobuse halva kohtlemise määratlust, sh juhtumid väljaspool võistluskeskkondi, ning teeb ettepanekud karmistada sanktsioone. FEI soovib loodud mudelid liikmesföderatsioonidel üle võtta.	Jooksev tegevus sõltuvalt FEI otsustest.
3.3. ERLi rohelise kaardi programmi ja lastevanemate teavitustöö arendamine.	Eesmärk on tagada, et ratsaspordiga alustajad ja nende vanemad mõistaksid hobuste heaolu ja spordieetika põhimõtteid. Lastevanematel on oluline roll nii hobuste eetilises kohtlemises (tihti ka hobusepidajatena) kui ka laste väärtushinnangute ja käitumishinnangute kujundamisel. Lastevanemad peavad tegema koostööd nii treenerite, ERLi ametnike (võistlustel) kui ka spordiklubidega. Soovitus on lisada ERLi rohelise kaardi programmi materjalidesse ka hobustega tegelevate spetsialistide ohutusega seotud teemad.	2026. a esimene pool.

Triin Laanemägi

Koostöö ja kommunikatsioon

TEGEVUS

4.1. ERLi kommunikatsiooniplaan hobuste heaolu teemade tutvustamiseks ja teadlikkuse tõstmiseks.

SELGITUS

Ratsaspordikogukonnas ja hobustega seotud teenuste (matkad, ponijalutused jms) klientide seas on madal teadlikkuse tase hobuste heaolu standarditest, pidamistingimustest, treenimisest, teenuste pakkumisest ja võistlemisest. Seetõttu on oluline koostada kommunikatsiooniplaan, mis suurendab teadlikkust ja toetab positiivsete hoiakute kujunemist kogu valdkonnas.

TÄHTAEG

2026. a esimene pool.

4.2. Koostöö loomakaitse-organisatsioonidega.

Vajalik on aktiivne koostöö põllumajandus- ja toiduameti, loomakaitseeltside ja hobusekasvatajate organisatsioonidega. Soovituslik on partnerite kaasamine kommunikatsioonitöösse ja regulaarne infovahetus.

Pidev tegevus.

4.3. Koostöö ratsakoolide, spordiklubide ja võistluste korraldajatega.

Ratsakoolid, spordiklubid ja võistluste korraldajad vastutavad turvalise ja eetilise spordikeskkonna loomise eest. Tähtis on pöörata tähelepanu ka keskkonnohoiule, sh võistluste korraldamisel ja hobuste pidamisel.

Pidev tegevus.

Tegevuskava juhtimine

Jätkusuutlikkuse tegevuskava on osa ERLi strateegiast ja juhtimissüsteemist. Tegevuskavas lähtutakse ERLi arengukavas püstitatud eesmärkidest ja eeldustest nende saavutamiseks ning kirjeldatakse olulisemaid tegevusi, mis aitavad edendada hobuste heaolu ratsaspordis ja lahendada muid sotsiaalse jätkusuutlikkuse probleeme. ERL lähtub tegevuste planeerimisel ja elluviimisel FEI hobuste heaolu tagamise suunistest ja juhenditest.

Tegevuskava projekti tutvustatakse ERLi liikmesklubide üldkogul ja kinnitatakse juhatuse otsusega. Tegevuskava vaadatakse üle ja vajadusel täiendatakse kord aastas peale aruande esitamist. Tegevuskava elluviimine eeldab ressursside planeerimist ERLi eelarves, millest tuleb katta näiteks dopingukontrollide tegemine ERLi võistlustel, kommunikatsiooniplaani koostamine ja elluviimine ning koolitus- ja koostööprojektid.

Eesti Ratsaspordi Liit

Tondi 84/3, 11316 Tallinn
Tel 603 1525, faks 601526
info@ratsaliit.ee
ratsaliit.ee